Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 HELSINKI
Markku Marttinen

26.9.2018

Maa- ja metsätalousvaliokunta
Asiantuntijakuuleminen 27.9.2018

ASIA: LAUSUNTO SUOMEN KANNASTA EHDOTUKSEEN NEUVOSTON ASETUKSEKSI ERÄIDEN KALAKANTOJEN JA KALAKANTARYHMIEN ITÄMERELLÄ SOVELLETTAVIEN KALASTUSMAHDOLLISUUKSIEN VAHVISTAMISESTA VUODEKSI 2019

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut MMM:n laatimaan valtioneuvoston kannanottoluonnokseen koskien ehdotusta neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavista kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2019. SVK esittää lausuntonaan lohen ja meritaimenen osalta seuraavaa.

LOHI

TIETEELLINEN NEUVONANTO
ICES:n neuvonanto sisältää arvion Itämeren lohen enimmäispyyntikiintiöistä (TAC), joiden mukaan kaupallisen kalastuksen lohenkalastuksen saaliit Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella eivät saa vuonna 2019 ylittää 116 000 lohta ja vastaavasti Suomenlahdella 11 800 lohta. Neuvonannon mukaan em. pohjaluvuista tulee vähentää hylkeiden vahingoittaminen lohien määrä, raportoimaton ja väärinraportoitu saalis sekä Venäjän osuus.

Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella EU:n enimmäiskiintiöksi muodostuu siten 64 949 lohta, joka merkitsisi 29 prosentin pienennystä kuluvan vuoden TAC:iin verrattuna ja Suomenlahdella 8 777 lohta, joka olisi n. 12 prosentin pienennys kuluvan vuoden TAC:iin verrattuna.

Edellä mainittu pienennys perustuu valtaosin ICES:n arvioon puolalaisten kalastajien taimeneksi väärinraportoidusta lohimäärästä, jonka arvioidaan vuonna 2017 olleen 30 500 lohta. Puolan lohikiintiö oli v. 2017 kuitenkin vain 6 030 lohta.

KOMISSION EHDOTUS
Komissio on ehdotuksensa mukaan ottanut tarpeen mukaan huomioon ICES:n näkökannat vaikuttamatta kuitenkaan voimassa oleviin poliitikkoihin tai heikentämättä herkkien luonnonkantojen tilaa.

Komissio ei ota huomioon raportoimatonta ja väärinraportoitua saalista ja ehdottaa TAC:n nostamista Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella 15 prosentilla ja Suomenlahdella yhdellä prosentilla.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 HELSINKI
Markku Marttinen

26.9.2018

VALTIONEUVOSTON KANTALUONNOS

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC
Suomi kannattaa TAC:n pienentämistä tieteellisen neuvon mukaisen laskelman suuntaisesti. Ottaen huomioon arvioidun väärinraportoidun puolalaisen lohisaaliin määrän vaikutukset suhteelliseen vakauteen ja Itämeren lohen hoitosuunnitelman lähtökohtana olevan kalastuskuolevuuden arvon 0,1 Suomi voi hyväksyä ratkaisun, jossa TAC pidetään nykytasollaan.

Suomi edellyttää, että komissio ja jäsenvaltiot jo kuluvasta kalastuskaudesta alkaen valvovat tehostetusti (ml. erityisillä valvontakampanjoilla), että Itämerellä ei harjoiteta laitonta lohenkalastusta. Valvonnalla tulee estää laittoman kalastuksen harjoittaminen ja jos sellaista todennetaan, se on viipymättä ja kokonaan eliminoitava. Samalla tulee varmistaa, että kalastuksen valvontaan varattuja resursseja ja EU-rahoitusta kohdennetaan riittävästi nimenomaan lohen ja taimenen kalastuksen valvontaan. Lisäksi Suomi kannattaa kaikkia mahdollisia toimia, joilla lohen laitonta kalastusta voidaan vähentää.

Suomi nostaa sopivissa asiayhteyksissä esiin Itämeren lohikantojen sekakantakalastukseen liittyvät ongelmat. Lisäksi Suomi katsoo, että kaikki kalastuskuolevuus tulee ottaa huomioon kalastuksen säätelyssä.

Suomenlahden lohen TAC
Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon mukaisesti. Suomi voi, mikäli se on edellytys hyväksyttävän kokonaisratkaisun saavuttamiselle, hyväksyä ratkaisun, jossa TAC pidetään nykytasollaan. Lisäksi Suomi katsoo, että tulisi pyrkiä siihen, että kalastus kohdistuu istutettuihin kaloihin.

SVK:N NÄKEMYKSET

Valtioneuvoston hyväksymän kansallisen lohi- ja meritaimenstrategian strategisen päämäärän nro 2 mukaan: *"Kalastuksen säätelyn avulla varmistetaan lohi- ja meritaimenkantojen ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä kalastus. Lohi- ja meritaimenkantojen säätely perustuu parhaimman käytettävissä olevaan tieteelliseen ja muuhun kestävän kalastuksen kannalta olennaiseen tietoon sekä ennalta varautuvaan lähestymistapaan."*

Tähän päämäärään liittyvänä toimenpiteenä on strategiassa lohen osalta seuraavaa: *"Suomi toimii niin, että EU:n ja kansalliset päätökset lohesta ja meritaimenesta ottaisivat huomioon tieteelliset ja muut neuvot sekä niihin liittyvät epävarnmuustekijät ja sovellettavan kalastuslainsäädännön ml. ennalta varautuvan lähestymistavan."*

Tornionjoki tuottaa nykyisin noin puolet Itämeren villien lohien smolteista ja joen lohikanta on koko Itämeren lohikantojen ja lohenkalastuksen kannalta erittäin tärkeässä roolissa. Valtioneuvoston keväällä 2018 valmistuneen julkaisun (Erätalouteen liittyvän yritystoiminnan nykytila ja kehittämisedellytykset) mukaan Tornionjoen kalastusmatkailu

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 HELSINKI
Markku Marttinen

26.9.2018

toi vuonna 2017 lähes 11 miljoonaa euroa aluetaloudellista hyötyä. Yhden lohikilon aluetaloudellinen arvo oli kalastusmatkailijan toimesta kalastettuna 214 euroa ja yhden lohen arvo oli 1320 euroa. Lohen nousu jokiin tuo mukanaan kalastusmatkailijoita ja valikoivan kalastuksen myötä lohen laskennallinen arvo nousee entisestään. Nousulohien määrät ovat viime vuosina kuitenkin jääneet Tornionjoessa merkittävästi tavoitetasoa alemmiksi.

Viitaten edellä esitettyyn SVK katsoo, että Suomen tulee noudattaa kansallisen lohi- ja meritaimenstrategian mukaisesti ICES:n tieteellistä neuvonantoa ja esittää, että Suomi kannattaa tieteellisen neuvon mukaisia pyyntikiintiöitä.

Puolalaisten harjoittama laiton lohen kalastus on muodostunut mittavaksi ongelmaksi Itämeren lohikiintiöistä päätettäessä ja tällä on ollut hyvin todennäköisesti vaikutus myös Tornionjoen lohen vähäisiin nousumääriin viime vuosina.

Lohen laiton pyynti on ehdottomasti saatava loppumaan. Tätä varten on EU:n kalastuksen valvontaviraston ryhdyttävä tehokkaisiin toimiin jo kuluvasta kalastuskaudesta alkaen.

Muilta osin ei SVK:lla ole huomautettavaa valtioneuvoston kannanottoluonnoksesta lohen osalta.

MERITAIMEN

TIETEELLINEN NEUVONANTO
ICES:n neuvonannon mukaan meritaimenen kohdennettua kalastusta ja joutumista sivusaaliiksi muussa kalastuksessa tulisi vähentää Pohjanlahdella ja eteläisellä Itämerellä luonnonvaraisten meritaimenkantojen suojelemiseksi. Lisäksi on tarpeen kunnostaa meritaimenen elinympäristöjä ja poistaa vaellusesteitä.

VALTIONEUVOSTON KANTALUONNOS
Meritaimen ei kuulu Itämeren kiintiölajeihin ja Valtioneuvoston kantaluonnoksen mukaan Itämeren lukuisten meritaimenkantojen kattava sääteleminen EU:n vahvistamalla TAC:lla ei ole tarkoituksenmukaista. Suomessa luonnonvaraiset meritaimenkannat on rauhoitettu kaikilla merialueilla vuoden 2019 alusta alkaen.

SVK:N NÄKEMYKSET

Luonnonvaraisten meritaimenkantojen rauhoittaminen ei ole ratkaisu Suomen uhanalaisten meritaimenkantojen elvyttämiseksi. Meritaimenkantojen tila on Suomessa Itämeren kehnoimpia. Erityisen hälyttävä on tilanne Pohjanlahdella. Kuten ICES neuvoo, villien taimenten joutumista sivusaaliiksi tulee vähentää, kunnostaa taimenen kutujokia ja poistaa vaellusesteitä.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2-6 A 11
00580 HELSINKI
Markku Marttinen

26.9.2018

Suomen kansallisen lohi- ja meritaimenstrategian mukaan *" Suomen alkuperäisille meritaimenkannoille laaditaan vuoteen 2015 mennessä elvytyssuunnitelmat ja muiden meritaimenkantojen osalta tehdään hoitosuunnitelmat vuoteen 2018 mennessä."*

MMM on valmistellut Suomen alkuperäisille meritaimenkannoille em. suunnitelmaa, jonka luonnoksesta (Itämeren meritaimenen vesistökohtaiset elvytys- ja hoitosuunnitelmat) järjestettiin vuonna 2017 laaja sidosryhmien kuulemistilaisuus. Tämän jälkeen suunnitelmasta ei ole kuulunut mitään.

SVK on useaan otteeseen vaatinut ko. suunnitelman hyväksymistä, sillä sen vahvistamisella on kiire meritaimenkantojemme nykyistä kestävämmäksi käyttämiseksi ja hoitamiseksi. Kalastuslain mukaiset uudet kalatalousalueet ryhtyvät toimimaan vuonna 2019. Kalastuslain 34 §:n mukaan kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmia laadittaessa ja täytäntöön pantaessa on otettava huomioon valtakunnalliset kalavarojen hoitosuunnitelmat.

Viitaten edellä esitettyyn ja ICES:n neuvonantoon SVK katsoo, että Suomen Itämeren meritaimenkantojen elvytys- ja hoitosuunnitelma tulee saada valmiiksi vuoden 2018 aikana ja että ko. suunnitelma tulee vahvistaa kalastuslain 34 §:n mukaiseksi valtakunnalliseksi kalavarojen hoitosuunnitelmaksi.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Markku Marttinen
toiminnanjohtaja